

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesolowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiad. Władysław Wesolowski, Nowe.

Nr. 50.

Nowe, sobota 16-go grudnia 1933 r.

Rok X.

Nowy naczelnik Urzędu Skarbowego.

Naczelnik świeckiego Urzędu Skarbowego p. Henryk Tytułski delegowany został do Torunia na miejsce przeniesionego do Warszawy naczelnika Urzędu Skarbowego w Toruniu p. radcy Jerzego Schaeffera. Na miejsce p. Tytułskiego przybyć ma naczelnik Urzędu Skarbowego z Działdowa p. Wójciak.

Zniżona opłata za rozmowy.

W dniach 23, 24, 25, 31 grudnia oraz 1 stycznia będzie pobierał Urząd Pocztowy za wszelkie rozmowy międzymiastowe w ruchu wewnętrznym zniżone opłaty za rozmowy o 40 proc.

W sprawie godzin otwarcia sklepów w tygodniu przedświątecznym.

Na mocy decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przedsiębiorstwa handlowe będą mogły być otwarte w tygodniu przedświątecznym w następujących godzinach:

W niedzielę, dnia 17 grudnia — od godz. 13-tej do 18-tej.

W dniach od 18 do 22 grudnia włącznie — do godz. 21-ej.

W sobotę, dnia 23 grudnia, jako w Wigilię Bożego Narodzenia — do godz. 18-tej.

Pozatem w dniu 24 grudnia, w niedzielę, będą mogły być otwarte sklepy spożywcze od godz. 7-ej do 10-tej rano.

Stow. Młodzieży Męskiej.

Dnia 10 b. m. o godzinie 4-tej po poł. odbyło się w domu „Hallera” zebranie plenarne.

Zebrań przewodniczył ks. patron Chodziński. Po stwierdzeniu obecnych przystąpiono do uzupełnienia zarządu z powodu ustąpienia kilku członków. Tajnem głosowaniem wybrani zostali prezesem dr. Fr. Pewiński, sekretarzem dr. A. Fankidejski, kronikarzem dr. K. Sojecki.

W sprawach bieżących uchwalono urządzenie zawodów Ping-Pong'owych i innych gier pokojowych, które rozpoczęły się dnia 14 b. m.

Po załatwieniu mniej ważnych spraw, zakończono zebranie hasłem „Gotów”.

Poczta inkasentem rat.

W ministerstwie poczt i telegrafów opracowany został projekt inkasowania rat za pośrednictwem urzędów pocztowych. Przewidziane jest wprowadzenie nowego działu służby pocztowej pod nazwą „małych zleceń”.

Kupcy, sprzedający towary na raty, będą mogli kierować do urzędów pocztowych zlecenia na inkaso rat, należnych od dłużników. Urzędy pocztowe przeprowadzać będą inkaso i zainkasowane kwoty kierować do firm, nadających zlecenia.

Wysokość rat, przeznaczonych do inkasa, ustali się prawdopodobnie w granicach 50 zł. Opłata za inkaso rat, jednolita dla całego kraju, ma wynieść 30 gr. Inowacja ta ma obowiązywać z początkiem roku przyszłego.

Sprawa świadectw przemysłowych.

W celu ułatwienia płatnikom nabycia świadectw przemysłowych na rok 1934, Urząd Skarbowy podaje niniejszem do wiadomości, że w dniach 28 i 29 grudnia 1933 r. czynna będzie w Zarządzie Miejskim miasta Nowego specjalna kasa pomocnicza. Przy tej sposobności zwraca się uwagę, że właściciele warsztatów rzemieślniczych obowiązani są przedłożyć karty rzemieślnicze przy nabywaniu świadectw przemysłowych.

Ewentualne prośby o ulgowe świadectwa przemysłowe winne być wniesione najdalej do 20-go grudnia b. r.

Od nie nabytych w terminie do dnia 31. XII. 1933 r. świadectw przemysłowych pobierane będą kary za zwłokę w wysokości 1,5 proc. miesięcznie i to już od 1. 1. 1934 r.

Przeciwko płatnikom, którzy nie nabędą świadectw przemysłowych w terminie do dnia 1. 1. 34 r. wdrożone zostaną natychmiast postępowania karne przewidziane w art. 98 ustawy o państw. podatku przemysłowym.

Układy produkcyjne i ich celowość.

Przedsiębiorstwa państwowe występują aktywnie w całym szeregu dziedzin życia gospodarczego. Działalność gospodarza tych przedsiębiorstw podyktowana jest w wielu wypadkach przez żywotne interesy gospodarczo-państwowe, w innych podlegać może z punktu widzenia tych interesów krytyce. Współistnienie i współzycie przedsiębiorstw państwowych i prywatnych jest w każdym razie w obecnych warunkach gospodarczych t. j. przy istnieniu gospodarki mieszanej, częściowo o typie państwowym, częściowo o typie prywatnym faktem, z którego istnieniem trzeba się liczyć.

Współpraca pomiędzy przedsiębiorstwami prywatnymi i państwowymi układa się w sposób różnorodny. Najdogodniejszą dla przedsiębiorstw prywatnych formą uregulowania tej współpracy są dobrowolne układy, dotyczące produkcji, zbytu, cen i t. p. zawierane pomiędzy zbliżonymi, czy konkurującymi przedsiębiorstwami. Przykładem takiej umowy może być m. in. zawieszony ostatnio przez ministerstwo przemysłu i handlu układ pomiędzy zakładami chorzowskimi a zakładami „Elektro”. Umowa ta polegała na tem, że Chorzów wzamian za odszkodowanie płacone mu przez kartel karbidowy zrezygnował z produkcji karbidu. Nie chodzi nam w tej chwili o ocenę umowy karbidowej. W niedługim czasie wypowie się co do niej sąd kartelowy. Chodzi nam natomiast o zagadnienie ogólniejszej natury. Mianowicie sprawa karbidowa dała pewnym kołom asumpt do twierdzeń, iż wszel-

kie umowy o typie kartelowym, zawarte pomiędzy przedsiębiorstwami państwowymi a prywatnymi, winny być rozwiązane.

Tego rodzaju stanowisko nie wydaje się racjonalnie uzasadnione. W całym szeregu wypadków umowy takie mogą mieć wysoce korzystny wpływ ogólnogospodarczy, a więc na wytwórczość, konsumpcję, poziom zatrudnienia i wywóz. Przedewszystkiem zaś są one jedną z form samoobrony przedsiębiorczości prywatnej przed nadmierną ekspansją przedsiębiorczości państwowej.

Walka wolnokonkurencyjna pomiędzy przedsiębiorstwami prywatnymi i państwowymi, która by musiała się wywiązać pomiędzy identycznymi, czy pokrewnymi gałęziami wytwórczości, w wypadku rozwiązania wszelkich umów produkcyjnych przedsiębiorstw prywatnych z państwowymi — przyniosłaby zgóry przewidywane wyniki. Gdyby ta walka była istotnie wolnokonkurencyjna, to przedsiębiorstwa prywatne, jako naogół produkujące taniej i lepiej wyszłyby z niej zwycięsko. Są one jednak w dzisiejszym układzie stosunków handicapowane brakiem odpowiednich kredytów, z których obficie korzystają nadomiar przedsiębiorstwa państwowe.

Możliwości finansowe stanowią w dzisiejszych warunkach czynnik decydujący nie tylko o możliwościach wytwórczych, ale wogóle o egzystencji poszczególnych zakładów. Przy zlikwidowaniu bowiem wszelkich umów produkcyjnych walka konkurencyjna doprowadzić musi do spadku cen poniżej kosztów produkcji, a przez to do produkcji nierentownej. Na powierzchni mogą się przeto utrzymać jedynie zakłady, które będą w stanie dopłacać przez dłuższy okres czasu do procesu wytwórczego. Możliwości finansowe w tym kierunku nie istnieją w olbrzymiej większości wypadków wśród prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych, istnieją natomiast w przedsiębiorstwach państwowych.

Ogólny interes gospodarczy kraju wymaga przeto niepodcinania ze strony uprzywilejowanej przedsiębiorczości państwowej podstaw egzystencji przedsiębiorczości prywatnej, która wnosi ze sobą na rynek wiele wartości dodatkowych, zwłaszcza z punktu widzenia interesów konsumenta. Elastyczność wytwórczości prywatnej, jej zdolność dostosowywania się pod względem cen i jakości towarów do wymagań szerokiej rzesz konsumentów, oto walory, które musiałyby ulegać stopniowemu, coraz dalej idącemu niszczeniu w miarę przewagi uzyskiwanej przez przedsiębiorczość państwową.

ar.

Oszczędzanie

tylko wtedy jest skuteczne — kiedy stanie się przyzwyczajeniem.

Najlepsza gwiazdka.

Do licznych kłopotów, których nam nie szcędzą czasy dzisiejsze, w okresie Bożego Narodzenia przybywa jeszcze jeden i to wcale nie najmniejszy: co i jak ofiarować na gwiazdkę swoim najbliższym, lub tym, czyje względy chciałoby się pozyskać.

Jeżeli kto — jak to mówią — chce się wykroczyć sianem, to rozwiązanie zadania ma bardzo łatwe: ofiaruje perfumy, kwiaty lub cukierki, a uczyni za dość tradycji i pozbędzie się trosk. Wprawdzie obdarowany, albo częściej obdarowana nie wie co z tym fantem zrobić, zwłaszcza, gdy większa liczba przyjaciół uraczy ją w ten sposób, ale przyznać trzeba, że wykombinowanie takiego upominku nie wymaga wielkiego wysiłku myślowego.

Czy jednak w tak ciężkich czasach nie należałoby się zastanowić, ażeby pogodzić ultime cum dulci — piękne z pożytecznym i składać swój dowód pamięci w sposób, który osobie obdarowanej nie tylko sprawi przyjemność, ale przynieść jej może prawdziwą korzyść, a nawet w pewnych warunkach — szczęście?

Nie każdemu można ofiarować coś z garderoby, nie każdego też stać na to, by występować z takimi prezentami, jak samochód, biżuterja i t. d. Ale, jakkolwiek się u nas nie przelewa, jest jeszcze wielu takich, którzy mogą sobie pozwolić na kupno losu loteryjnego, lub choćby jego ćwiartki i na ofiarowanie go osobie wybranej.

Kto wie, może w tym właśnie losie tkwi ten „łut szczęścia“ tak niezbędny do zrobienia fortuny? Któż zaręczyć może, iż nie na ten akurat los padnie wygrana główna? A przecież zbliża się właśnie IV-ta klasa Loterii, więc gra idzie już o miliony. Jakżeż wdzięczna będzie nam osoba, której ten los ofiarowaliśmy.

Niech więc każdy, kto zamierza nabyć podarek świąteczny pamięta:

Najlepszą „gwiazdką“ jest los Loterii Państwowej.

Czy można fotografować myśli.

Czy można fotografować zjawiska niematerialne? Myśli ludzkie na przykład? Z odpowiedzią twierdzącą wystąpił Francuz, major Darjet. Wystąpił zresztą niegłośno, załączając gruby tom, w którym zobrazował i zesumował wyniki swoich eksperymentów w tej dziedzinie. W książce majora Darjeta znajdują się odbitki fotograficzne dość mgliste w rysach, przedstawiające różne przedmioty, jak laskę, parasol, książkę, nożyczki etc.

Jak opowiada autor, zamykał on osoby usposobione do odbierania wrażeń w ciemnej kamerze i skłaniał je do intensywnego myślenia przez pewien czas o pewnym określonym przedmiocie. Przed medjum znajdowała się jednak w tym czasie bardzo subtelna i czuła klisza fotograficzna. Klisza ta, po seansie wyświetlona, wskazywała zarysy przedmiotu, o którym medjum intensywnie myślało. Nie wszystkie eksperymenty wypadły pomyślnie, ale udanych naliczył major Darjet około setki.

Eksperymenty Darjeta wywołały sensację, rzecz prosta, i w Wiedniu przystąpił do analogicznych prób p. Farchów. Świat naukowy zapatruje się jednak sceptycznie na eksperymenty pp. Darjet i Farchowa. Aczkolwiek uczeni nie zaprzeczają możliwości promieniowania energii myślowej, kwestionują jednak fakt, iż promieniowanie to miałyby przybierać formy i kształty wizualne takie, jakimi je widzi nasze oko, a więc nie myśl — nie proces myślowy, lecz proces optyczny.

Kwestja nie jest zresztą jeszcze przesądzona, gdyż znaleźli się i obrońcy hipotezy Darjeta, którzy opierają się na doświadczeniach prof. Berger'a, stwierdzających, że u podstawy procesu myślenia ludzkiego leżą zjawiska elektromagnetyczne, wywołujące fale tegoż samego rodzaju.

MINIMUM WYCZYŃNÓW SPORTOWYCH DLA ŻOŁNIERZY ANGIELSKICH.

Aby być dobrym żołnierzem w Anglii, trzeba być jednocześnie dobrym sportowcem. Ostatnio angielskie War-Office wydało okólnik, w którym określa konieczne minimum sprawności sportowej żołnierzy. Dobry grenadier powinien przebiegać przestrzeń 00 metrów w 13 sekund (rekord światowy 9 i pół sek.), przejść milę w 6 i pół minuty (4 min. 10 sek.), skakać na wysokość 5 stóp i 8 cali (6 stóp 8 i pół cala), na odległość 13 stóp (16 stóp i pół cala), oraz rzucać na odległość 20 metrów ciężar 16-funtowy.

NA ŚWIĘTA
najlepsze
pszenne mąki
„Aviator - Patent”

(cesarska)

„G. G. 100”

(kaszkowata)

„Alfa”.

Mąka żytnia — kaszka pszenna — mak.

„ROLNIK” w Nowem
DETAL. Spółdz. z ogr. odp. HURT.

Czarodziej lancetu.

W tych dniach zmarł w Londynie światowej sławy chirurg, Ernest William Blake. W ciągu swej czterdziestoletniej praktyki wyleczył „czarodziej lancetu“ zgórą 900.000 chorych. Marzeniem jego było dociągnięcie do miliona pacjentów, śmierć jednak przecięła pasmo życia znakomitego lekarza. Ze wszystkich krańców Anglii dążyli chorzy do Londynu, do dr. Blake'a. Gdzie wiedza i doświadczenie innych lekarzy zawodziła, tam Blake znajdował ratunek, wyjście z zaułku, w którym czyhała śmierć. Sława jego jako lekarza i człowieka przekroczyła granice Anglii. Pacjenci przybywali doń z całego świata: z Indji, z Ameryki. Gabinet i poczekalnia słynnego lekarza były tak obleżone, że wynajął on dla siebie jeszcze jedno mieszkanie na przedmieściu Londynu, którego adresu nikt nie znał. Tam, zabezpieczony przed atakiem pacjentów, spędzał Blake parę godzin w spokoju. W ubiegłym roku udał się Blake do pół. Afryki, aby wypocząć, ale gdy tylko dowiedział się o jego przyjeździe do Kapsztadu, zaczęła natychmiast do hotelu, gdzie się zatrzymał, napływać fala chorych, tak, że nawet ucieczka aż na kraniec świata nie pozwoliła lekarzowi zażyć zasłużonego odpoczynku. Zmarł dr. Blake z przepracowania, sypiał bowiem nie więcej niż dwie do trzech godzin na dobę.

Jakiem światłem świeci ziemia.

Ziemia nasza świeci w przestrzeni kosmicznej, tak wiele z tych planet, które oglądamy cowieczór na niebie. Światło to przecież nie jest własnym światłem ziemi, lecz odbiciem światła słonecznego. Odbijając światło słoneczne, wysyła je ziemia dalej w przestrzeń kosmiczną, a w pierwszym rzędzie oświetla ono naszego satelitę — księżyc.

Jeśli przyjrzymy się księżycowi w noc jasną, a to bezchmurną, gdy jest on w pierwszej swej kwadrze, spostrzeżemy nawet gołym okiem, iż pozostała powierzchnia księżycy jest obłana słabym, szarawym światłem. Jest to właśnie światło wysyłane przez ziemię. Badanie promieni świetlnych, wysyłanych i odbijanych przez ziemię ukazuje w spektroskopie barwę ich niebieską. Tak więc ziemia świeci w przestrzeni jako gwiazda niebieskiego koloru i taką przedstawiałaby się oku człowieka, któryby mógł wznieść się ponad powierzchnię globu naszego o kilka tysięcy kilometrów.

Ponieważ powietrze rozrzedza się coraz bardziej, im wyżej sięgamy, a poza stratosferą są już tylko lekkie, niezwykle rozszerzone gazy, więc światło wysyłane przez ziemię rozchodzi się wachlarzowato w przestrzeni międzyplanetarnej i gdyby można było oglądać ziemię z dystansu kosmicznego, przedstawiałaby się ona jako ośrodek świetlny, ciągnący za sobą wachlarzowaty ogon promienisty wzorem komety. Jeśli w przyszłości zaistnieje możliwość podróży w stratosferze dzięki postępom i zdobyciom techniki, będziemy mogli na własne oczy oglądać zjawisko, o którym dzisiaj dają pojęcie tylko analogie wysnute przez fizyków i astronomów.

Transfuzję krwi stosowali już Chińczycy i Egipcjanie.

Krwotoki, występujące w wyniku zranień, lub będące następstwem chorób organicznych, kończyły się i dzisiaj jeszcze się kończą, w przeważnej części wypadków, śmiercią pacjenta.

Wielka utrata krwi naprowadziła już Chińczyków i Egipcjan na myśl uzupełniania ubytku jej u człowieka krwią zwierzęcą, włączaną wprost do żył chorego. Pomysł ten zarzucono z biegiem wieków, powodował on bowiem często wypadki śmierci. Transfuzja krwi odżyła znowu przed 150 laty. I tym razem zaprzestano jej stosowania z powodu niekorzystnych wyników. Krew zwierzęca wtoczona do żył człowieka niszczyła bowiem resztki krwi ludzkiej i równocześnie ulegała sama rozpadowi, pociągając za sobą śmierć chorego. Przetaczania krwi ludzkiej czasem się udawało, czasem zaś pociągało za sobą te same skutki. Medycyna nie dała jednak za wygraną, zwłaszcza gdy przekonano się, iż w wielu wypadkach śmierci nie brak krwi jako takiej; był przyczyną zejścia, lecz brak płynu w naczyniach krwionośnych i sercu. Zaczęto więc napełniać naczynia krwionośne chorych, którzy ulegli skrwawieniu, płynem nieszkodliwym, jakim okazał się 1 proc. roztwór soli kuchennej.

Sprawę przetaczania krwi pchnęły naprzód badania nad t. zw. grupami krwi, przeprowadzone przed 20 laty przez lekarza wiedeńskiego dr. Landsteinerja. Badania te stwierdziły, że zmieszanie krwi stworzeń należących do różnych gatunków np. człowieka i zwierzęcia kończy się zawsze tragicznie. Co więcej stwierdzono, że wśród krwi stworzeń należących do jednego gatunku, np. wśród ludzi, spotyka się różne odmiany krwi, czyli t. zw. grupy. Dwa rodzaje krwi należące do tej samej grupy mogą być bezkarnie zmieszane, należące zaś do innych grup — nie, gdyż odnoszą się do siebie wrogo, jak np. krew zwierzęca do ludzkiej. Za odkrycie to otrzymał dr. Landsteiner nagrodę Nobla. Badania, do których wiele materiału dostarczyła ona, umożliwiły lekarzom zpowrotem stosowanie transfuzji, czyli przetaczania krwi wprost z naczyń jednego człowieka do naczyń krwionośnych drugiego pod warunkiem, że krew wlewana należy do tej samej grupy co krew człowieka, któremu krew się wlewa. Obecnie lekarze rozróżniają 4 grupy krwi ludzkiej.

Dzisiaj stosują lekarze obie metody uzupełniania braku krwi, a więc jej transfuzję, oraz wlewanie do naczyń roztworu soli kuchennej. Doświadczenia na zwierzętach wykazały, że przy utracie krwi, wynoszącej około 65 proc., wystarczy do utrzymania życia uzupełnienie braku roztworem soli, powyżej 65 proc. trzeba uciec do transfuzji krwi, gdybyśmy bowiem wleli choremu roztwór soli, przyszyłoby do tak wielkiego rozwodnienia ciałek czerwonych krwi, że odychanie prawidłowe byłoby niemożliwe.

Do transfuzji krwi używa się obecnie w zasadzie krwi z ludzi żywych. Znane są jednak sensacyjne doświadczenia rosyjskiego lekarza dr. Sergjusza Judina, który odważył się użyć do transfuzji krwi nieboszczyków, z doskonałymi, jak dotychczas, wynikami. Oczywiście dr. Judin pobiera krew do transfuzji ze zmarłych, których przyczyną śmierci nie była choroba zakaźna.

ak.

Kto może — niech kupuje!

Kto kupuje,
przyczynia się do
zwalczania
bezrobocia!
Kto
na niewłaściwym miejscu
oszczędza,
dopomaga do

większej nędzy! — Kto kupuje, powiększa radość gwiazdkową!

OGŁASZAJCIE W
GAZECIE NOWSKIEJ.

Waż powietrzny po wężu morskim.

Anglja ma obecnie dwie sensacje, sensacje niebylejaki: chodzi tu o węża morskiego i o nową jego odmianę — węża powietrznego.

Niedawno temu ludność osady rybackiej w Loch-Ness, nad jeziorem szkockim, zaalarmowała władze wiadomością o wężu morskim, który się pojawił w jeziorze. Wąż ten, długości około 12 metrów, jak twierdzą ci, co go widzieli, miał jakoby ślepie wielkie, jarzące, niewiele co mniejsze od latarni samochodowych. Jak to zwykle bywa z wężem morskim, pojawił się i zniknął.

Tymczasem w ministerstwie lotnictwa, w Londynie, zjawiała się mrs. Butler, żona dyrektora linii lotniczej. Mrs. Butler, która jest sama pilotką, latała w okolicach Harrow, gdy wtem dostrzegła przed sobą w powietrzu potwornej wielkości stworzenie, ni to zwierzę, ni ptak. Potwór ów leciał na spotkanie mrs. Butler, skrzydła obrzymiej rozpiętości były powietrze, a korpus wił się w torsjach gwałtownych. Mrs. Butler cudem, jak mówi, uniknęła zderzenia z fruującym monstrem. Potwór nie napastował aeroplanu i zniknął wkrótce we mgle. Urzędnicy ministerjalni obiecali Mrs. Butler przeprowadzić doohodzenie. Prasa angielska natomiast ma powód do uciechy: nowa rubryka powstała — wyczyny węża powietrznego.

500.000 UDERZEŃ RAKIETĄ ROCZNIE.

Znany tenisista-zawodowiec, Najuch, dokonał ostatnio interesujących obliczeń z dziedziny białego sportu. Otóż podczas swego ostatniego meczu w Stockholmie zarejestrował 500 uderzeń rakieta w ciągu jednej godziny. Ponieważ grywa on przeciętnie cztery godziny dziennie i 250 dni w roku, wykonywa przeto rocznie 500.000 uderzeń rakieta. Najuch gra już w tenisa od lat 27-miu, a więc dokonał 13.500.000 rzutów piłką. Ponadto oblicza on, iż w swej karierze sportowej zużył 80.000 piłek i 700 raket.

ANGLICY WIELKIMI AMATORAMI KINEMATOGRAFU.

Kina w Anglii cieszą się ogromną frekwencją. Ogólny dochód z biletów kinowych w Anglii w roku ubiegłym wyniósł 43 miliony funtów, z czego na podatek państwowy przypada 7 milj. £. Ponieważ przeciętna cena biletu kinowego wynosi, według obliczeń, 9 pensów, przeto cyfra widzów w kinoteatrach angielskich sięgała 960 milionów rocznie, czyli 18 i pół miliona tygodniowo.

REKORD POWOLNOŚCI

osiągnęła lokomotywa, która wyjechała z Koszyc (Czechosłowacja) w celu odnalezienia na linii wagonu, należącego do składu nocnego pociągu towarowego. Wagon ten oderwał się w czasie biegu pociągu jako ostatni i został gdzieś na linii. Jak się okazało „zbiegły” wagon stał w odległości 20 km. od Koszyc na torze. Natomiast na przejechanie z odnalezionym zbiegiem tych 20 km. potrzebowała lokomotywa 3 i pół godziny. Jest to bezwątpienia światowy rekord powolności.

7 MILJONÓW WOLT NAPIĘCIA.

W Instytucie technologicznym w Dartmouth (Massachusetts U. S. A.) udało się fizykowi amerykańskiemu prof. R. J. van den Graaf, wytworzyć poraz pierwszy w dziejach fizyki społecznej prąd elektryczny o fantastycznym napięciu 7.000.000 wolt. Prąd ten wytwarza między służącymi jako elektrody dwoma kulami aluminiowymi o średnicy 5 metrów każda iskrę o 14 metrach długości. Wyładowanie następuje przy wtórze ogłuszającego huk. Doświadczenia prof. de Graafa mają głównie na celu zbadanie skutków oddziaływania tak silnych wyładowań na atomy, oraz na strukturę różnych pierwiastków chemicznych.

ZASIEDZIAŁ SIĘ W WIEZIENIU I NIE CHCE GO OPUŚCIĆ

skazany przed 67 laty na dożywotnie zamknięcie za kratami niejaki Joelson za popełnienie zbrodni morderstwa. Joelson odsiedział 67 lat w więzieniu stanowym w Porschman (Mississippi USA.) i dosięgnął, żyjąc spokojnie, 99 lat. Z okazji dobrego sprawowania się więźnia i jego późnego wieku, gubernator ułaskawił go i pozwolił mu wyjść na wolność. Ale Joelson tak się już przyzwyczaił do trybu życia w murach więziennych, że perspektywa rozpoczęcia samodzielnego bytu w tym wieku (nie dziwanego) napawa go lękiem. Odrzucił więc ofiarowaną mu łaskę i został dobrowolnie w więzieniu.

AKROBACYKA LOTNICZA STAŁA SIĘ MODNĄ.

Francuski lotnik-akrobata, Michel Detroyat, zdobył sobie moc uczenie z pośród młodych dam z paryskiego wielkiego świata. Moda posiadania własnego aparatu sportowego i pilotażu jest już przebrzmiałym echem „dawnych” czasów. Najnowszym, ostatnim krzykiem mody jest akrobacyka powietrzna. Za kurs przygotowawczy w tym kunszcie płać amatorki mocnych wrażeń około 5000 franków, za kurs całkowity — 10.000 franków. Nowa metoda szerzy się zastraszająco wśród eleganckich pań, które można widzieć codziennie w toku karkołomnych wyczynów na aeroplanach.

Przedstawienie gwiazdkowe

Ochronki Miejskiej

odbędzie się w niedzielę, dnia 17-go grudnia 1933 r. o godz. 5 po poł. na sali p. Borkowskiego.

Program:

Deklamacje przez dzieci.
Śpiew: „Nad moją kołyską”.
Teatryk:

„Dobra Anulka i mądry Krasnoludek”

w dwóch odsłonach.

Osoby: Anulka, Krasnoludek, Baba Jaga, Skierka.

Monolog: „Dzieci i Anioł-Stróż”.

Teatryk:

„Na niebieskiej łące”

Osoby: św. Piotr, św. Mikołaj, Gwiazdor Kolega, Niezadowolony Aniołek i 10 aniołków towarzyszy.

Kołysanka: „Lulajże Jezuniu”.

Ceny miejsc: I miejsce 1,00, II m. 0,50 zł

Generalna próba w sobotę o godz. 3-ciej
Wstęp dla dzieci 20 gr.

Bilety można dostać u p. Wesołowskiego.

DRUKI

wykonuje szybko i starannie
DRUKARNIA
W. Wesołowski
Nowe, ul. Gdańska nr. 19
— Telefon 11 —

HANDLOWE

KALENDARZ MARJAŃSKI

na rok 1934 poleca

W. Wesołowski.

Z OKAZJI ZBLIŻAJĄCYCH SIĘ SWIAT

poleca

Likiery

Wina

Koniaki francuskie i kraj.

Rumy

Araki

na które w czasie gwiazdkowym udzielam

10% rabatu.

Podarki gwiazdkowe, artykuły kosmetyczne perfumy, wody kolońskie, kasetki kombinowane od 1,— zł począwszy i mydła toaletowe w wielkim wyborze.

Najtańsze źródło zakupu wszelkich towarów kolonialnych i delikates.

Juljan Borkowski Nowe.

Przybory do skrzypiec

poleca

W. Wesołowski.

Papier do pisania

kasetki i blokpost w pięknym wyborze poleca
W. Wesołowski.

NAKAZY ZAPŁATY

można nabyć w księgarni

W. Wesołowskiego.

Polecam na gwiazdkę:

dziennie świeże marcepany oraz pierniki, herbatniki i wyroby czekoladowe w wielkim wyborze. — — —
Ceny niższe.

Cukiernia Weiss'a.

Od dnia 7. XII. do 25. XII. 1933 r. w święta i w niedziele wielkie kostkowanie.

Pocztówki świąteczne

w wielkim wyborze poleca

W. Wesołowski.

Pamiętniki

Albumy do pocztówek

i naklej. fotografji

Koronki pap.

Serwetki i serwetki do tort

POLECA

W. Wesołowski.

Kalendarze terminowe

i w bloczkach na rok 1934

poleca

W. Wesołowski.

SEGREGATORY

kwart i foljo i skoroszyty poleca po cenach niskich
W. Wesołowski.

Na gwiazdkę polecam po znacznie niżonych cenach:

Odzież dla dzieci: Jaczki i polowery, ubranka i sukienki więzione. — Obuwie, kalosze i śniegowce. Wełniane getry, rękawiczki i pończochy, czapki, berety i szale, trykotaże i bieliznę.

Wszelka galanterja i towary drobne bezkonkurencyjnie tanio!

Torebki wizytowe najnowsze fasony, rękawiczki, szelki, krawaty, pantofle i bambosze, parasole i laski. — Obrusy, serwety, narzutki, makaty firany i dywany.

Ubrania męskie, smokingi, płaszcze, kurtki kozuchowe i skórzane. — Konfekoja damska, męska i dziecięca bajecznie tanio.

Rynek nr. 25

W. JAZDŻEWSKI, Nowe
BŁAWATY. KONFEKCJA. GALANTERJA. OBUWIE.

Telefon nr. 15

M. Śliwiński Handel towarów kolonialnych i wódek **Nowe** Grudziądzka 2
poleca po najtańszych cenach naróżnik w rynku

dziennie świeżo paloną kawę — kakao — herbatę — rodzynki — migdały — orzechy — olejki i proszki do pieczenia; oraz wszelkie w zakres wchodzące artykuły spożywcze.

Zarazem: wszelkie mydła toaletowe pierwszej jakości i do prania, oleje jadalne i do maszyn, świece, smary na osie i t. d.

Szczególną uwagę zwracam na niżone ceny moich zapasów:

Rumów, araków, najrozmaitszych koniaków, wszelkich gatunków likierów, oraz win krajowych i zagranicznych.

DETAIL

Dla odsprzedających ceny niżone.

HURT.

WIELKOPOLSKI SKŁAD KAWY T. z o. p.
poleca na święta Bożego Narodzenia

Artykuły świąteczne:

jak pierniki, marcepany, figurki czekoladowe, gwiazdory, dodatki do pieczywa, oraz wszelkie artykuły kolonialne i spożywcze.

TANIE CENY!

WIELKI WYBÓR!

ZNAKOMITA KAWA „WESKA” aromatyczna, bardzo wydajna, świeżo palona, w różnych gatunkach, w cenie od 2,20 do 8,— zł za 1/2 kg.

HERBATA „WESKA” świeżego zbioru, w rozmaitych gatunkach, w opakowaniu i na wagę, w cenie od 40 groszy za torebkę i wwyż.

PRZECUDNY AROMAT — ZNAKOMITY SMAK!

KAKAO „WESKA” i **KEKSY**, ogólnie znane ze swej dobroci. **CZEKOLADY „WESKA”**, tanie i bardzo dobre, nie ustępujące w smaku najlepszym wyrobom krajowym i zagranicznym. **„WESKA”** w bloku, **„WESKA”** deserowa. **„WESKA”** mleczna, **„WESKA”** orzechowa,

„WESKA” mleczna z orzechami za 100 gram. od 0,50 do 0,95 zł.

Polecamy dalej nasze praliny, bardzo smaczne, czekolady i cukierki wyrobu krajowego.

Na wszystkie towary — z wyjątkiem cukru i kilka innych artykułów — udzielamy 4% rabatu w znaczkach.

Wielkopolski Skład Kawy T. z o. p., Nowe, ul. Gdańska 9.

Centrala w Gdyni, telefon 10-22.

Główne magazyny i palarnia w Bydgoszczy.

Na gwiazdkę.

Wielki wybór!

Niskie ceny!

Najtańsze źródło zakupu!

TOWARY KOLONJALNE: kawa — herbata — kakao — olej jadalny — orzechy — pierniki — migdały — rodzynki.

Artykuły kosmetyczne: woda kolońska, perfumy, mydła toaletowe, kremy, pudry i pasty do zębów. Mydła toaletowe w ozdobnych kartonach.

Ozdoby choinkowe

jak: lameta, ognie zimne, świece, kulki i czubki na ohoinkę po najniższych cenach

H. Kraszucki

Drogerja Centralna i skład kolonialny :-: Nowe, Rynek nr. 31 i Plac św. Rocha nr. 4.

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 17 GRUDNIA 1933 R.

Tablica ku czci śp. Tadeusza Hołównki

Onegdaj odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy ku czci śp. Tadeusza Hołównki, wmurowanej w gmach Ministerstwa Spraw Zagranicznych z inicjatywy Akademickiego Oddziału Związku Strzeleckiego im. Tadeusza Hołównki. W uroczystości wzięli udział oprócz rodziny śp. T. Hołównki członkowie rządu z p. premierem Jędrzejewiczem na czele ambasador Patek, przedstawiciele władz wojskowych z gen. Orlicz-Dreszerem, weterani 1863 r., delegaci z szeregu organizacji społecznych, przedstawiciele organizacji mniejszości narodowych etc. Na zdjęciu moment z uroczystości odsłonięcia tablicy. Na lewo stoją m. in.: p. premier Jędrzejewicz i minister Spraw Zagranicznych Beck. W owalu mecenas Franciszek Paschalski, prezes Zarządu Głównego Zw. Strzeleckiego w chwili wygłaszania przemówienia.

Prezydent Republiki Finlandzkiej

W dn. 6 b. m. w rocznicę proklamowania niepodległości Republika Finlandzka obchodziła swe święto narodowe. Na zdjęciu prezydent Republiki Finlandzkiej P. E. Svinhufvud.

Samolot polskiej konstrukcji

Onegdaj odbyło się na lotnisku warszawskim w obecności przedstawicieli władz pokaz samolotu turystycznego zbudowanego całkowicie w kraju z krajowych materiałów i z motorem polskiej fabrykacji. Samolot jest dziełem pilota rezerwy studenta Politechniki Wł. Kozłowskiego i Ludwika Antonowicza. Na zdjęciu nowy samolot konstrukcji polskiej; w owalu Wł. Kozłowski (z prawej) i L. Antonowicz.

Dworzec morski w Gdyni

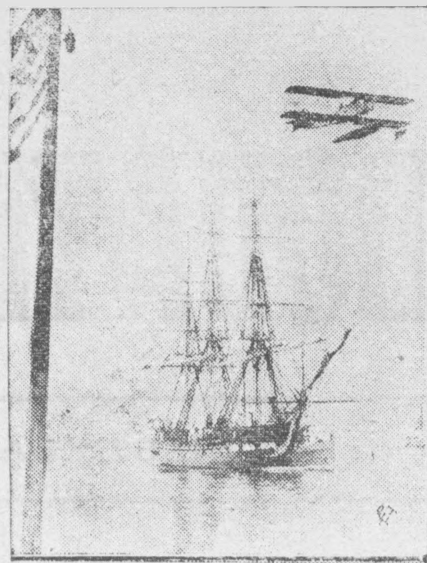
Nowowytbudowany Dworzec morski w Gdyni, którego poświęcenie odbyło się w ub. piątek w ramach uroczystości poświęcenia portu gdynińskiego, w związku z zakończeniem zasadniczego etapu rozbudowy. Poświęcenia dworca dokonał ks. biskup Okoniewski w obecności p. ministra przemysłu i handlu dr. F. Zarzyckiego, reprezentującego Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, ministrów Becka, Kalińskiego, Nakonieczkowskiego, Zawadzkiego, Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej w Gdańsku Papee oraz konsulów państw obcych.

Z krzyżem na ramieniu z Bawarii do Jeruzalem

Przedstawiony na zdjęciu sędziw bawarczyk, rostanowi odbył pieszo wędrówkę z Bawarii do Jeruzalem, z krzyżem na ramionach. Na zdjęciu widzimy go w palestyńskim mieście portowym Haifa, w otoczeniu kilku mieszkańców tego miasta.

Dwa światy

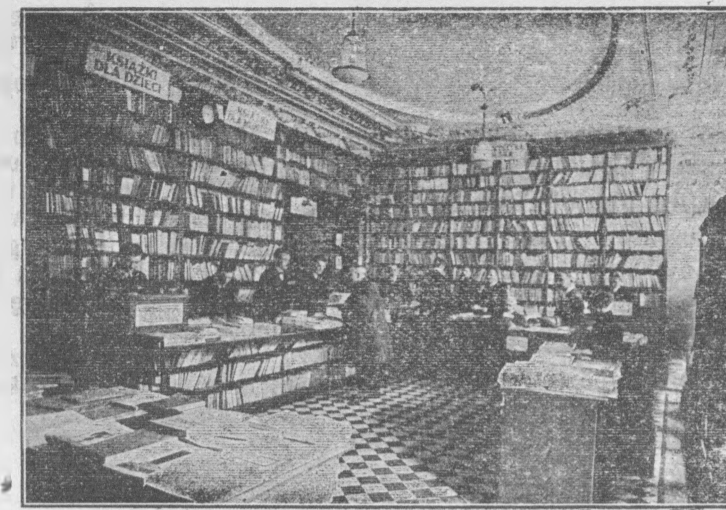

Amerykański wodnopławiec najwzszego typu wita fregatę „Constitution”, będącą dokładną rekonstrukcją historycznego typu dawnego okrętu wojennego.

Tydzień Książki w Warszawie

Jedną z największych placówek księgarskich w Polsce księgarnia M. Arcta w Warszawie wystąpiła z okazji „Tygodnia książki” z szeregiem propagandą czytelnictwa. Na zdjęciu naszym widzimy: Fronton sklepu M. Arcta w Warszawie.

Wnętrze głównego składu M. Arcta w Warszawie

KSIĄZKI

MARJI BUYNO-ARCTOWEJ

DIA DZIECI MŁODSZYCH

BAŚNIE GÓRSKIE.	— 25
BOHATERKA i inne powiastki, Z 3 obrazk.	1 50
BRYLANTY. Powiastki, Z 6 rysunkami.	1 50
CZYTAJMY SAMI. Książka I.	w opr. 3 —
CZYTAJMY SAMI. Książka II.	w opr. 3 —
DZWONEK. Wspomnienia z życia pensjonarek	— 25
GWIAZDKA MICHAŚIA i inne powiastki.	— 30
KAPRYŚNA WIOJENKA. Powiastka, Z 10 rys.	1 50
KSIĘŻNICZKA I ZŁY DUSZEK. Bajka.	— 15
MIDAS-ZŁOTY Król. Opowiadanie.	— 15
PAŁAC Z PIASKU. Opowiadanie, z 4 rys.	— 50
WIELKA MENAZERJA	— 15
WIGILIA NA ŚNIEGU	— 15

DLA DZIECI STARSZYCH z rys. w opr.

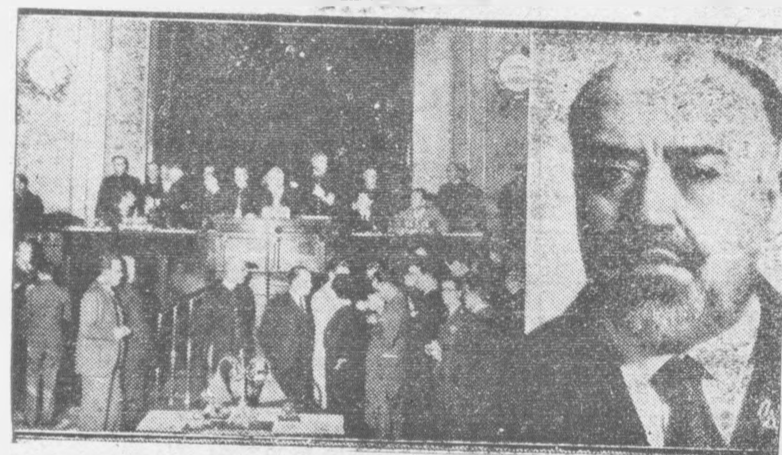
CZAR BABA. Opowiadanie na tle ludowem.	2 50
FIPINKA czyli Awantura Arabska	4 —
GRZEŚ Z ANOKA. Opowiadanie historyczne	1 60
RAZIA DUZA. Dzieje dziewczynki o kryształowem serduszk	6 40
KOCIA MAMA. Opowiadanie dla dzieci	4 —
SERCA I SERDUSZKA.	7 20
ŚLONCZKO. Powieść o złotowłosej Mary, siostrze	5 —
WAKACJE W ZALESIU. Przyczyty caworga dzieci	4 50

DIA MŁODZIEŻY, w oprawie, z rycinami.

KOLEDZY. Powieść z życia czwartoklasistów.	4 50
NASZA MAŁENIA.	10 —
PERŁY KSIĘŻNICZKI MAJL. Bajka nie bajka	6 40
WIEŚ SZCZESLIWA. Powieść o Fifince jako nauczycielce	7 —
WYSPA MĘDRCÓW.	11 —, w opr. 14 —

M. ARCT
Warszawa, Nowy Świat 35.
P. K. O. 196.

Otwarcie nowych kortezów w Madrycie

Moment z pierwszego posiedzenia nowego parlamentu hiszpańskiego t. sw. kortezów, które odbyło się w ub. tygodniu. Obok b. minister z okresu monarchji króla Alfonsa XIII, wybrany przewodniczącym kortezów.

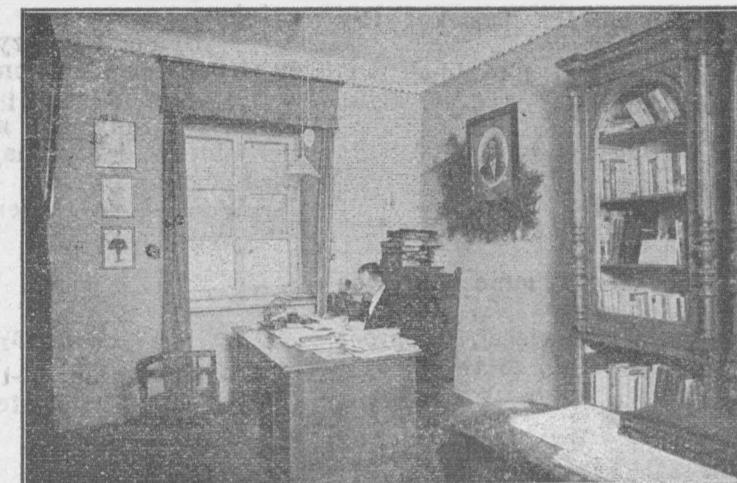
Marconi w Japonii

Analiza radja sen. Marconi w drodze z Ameryki przybył do Japonii. Jest podejmowany z wszelkimi honorami. Na zdjęciu sen. Marconi odziany na jednym z przyjęć, wspaniałych w Tokio na jego cześć. Przyjęcie utrzymane zostało ściśle w charakterze tradycji japońskiej. Znał komitete wynalazcy usługę nadobne gejsze.

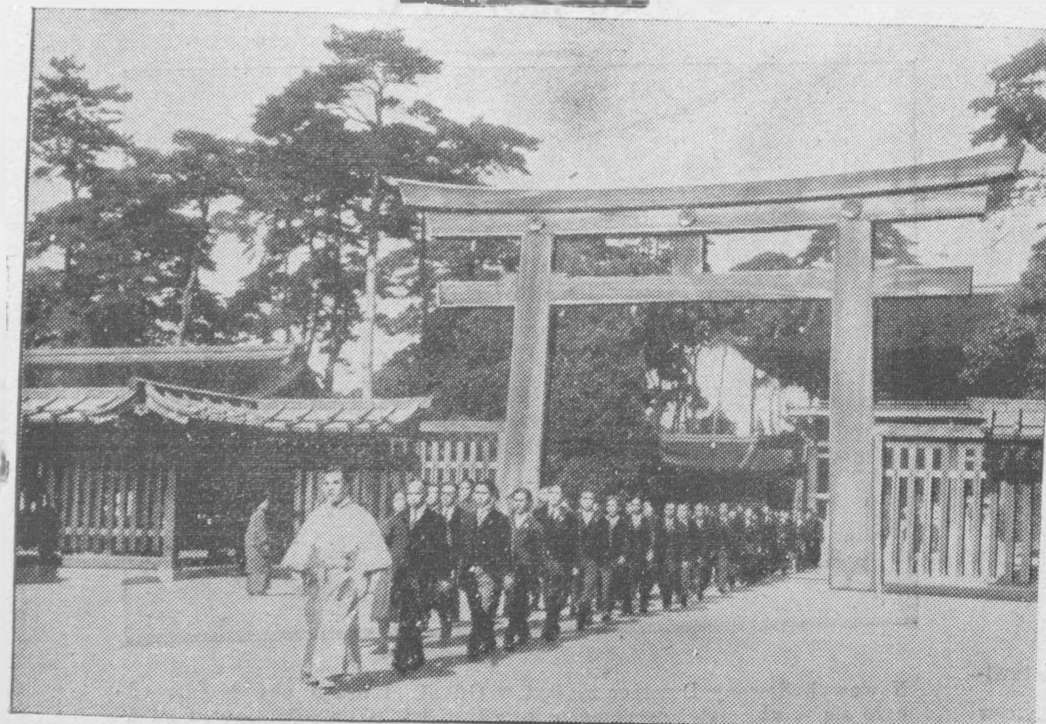

Plaskorzeźba założyciela księgarni M. Arcta.

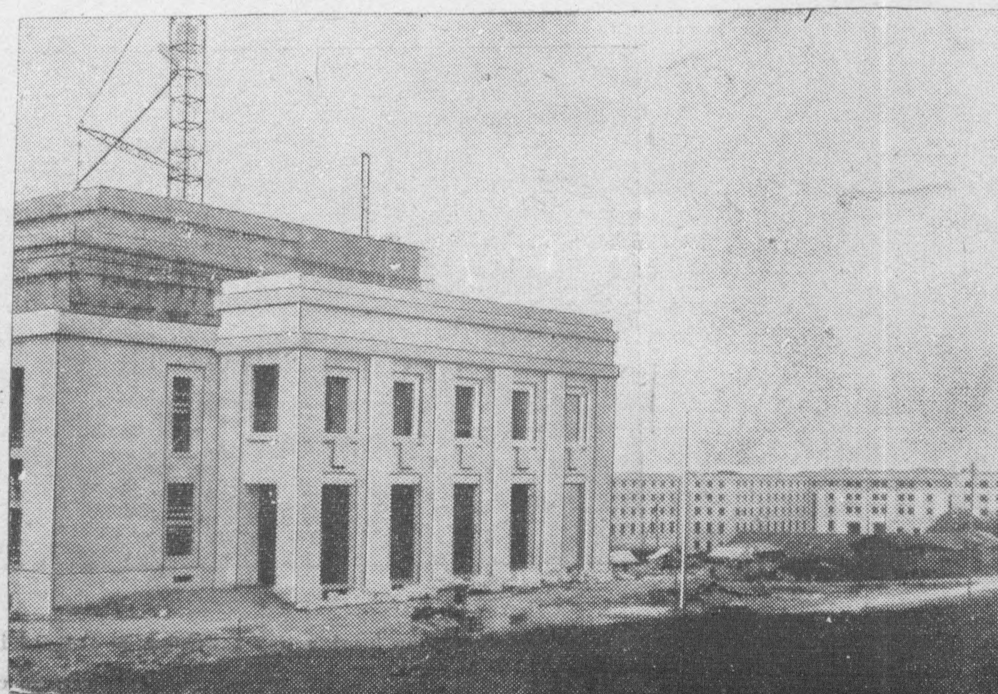
Gabinet obecnego właściciela placówki warszawskiej.

Sport w Japonii

Corocznie odbywają się na jesień w Tokio imprezy sportowe, na które przybywają z całego kraju reprezentanci wszelkich gałęzi sportowych, aby walczyć o palmę pierwszeństwa najlepszego japońskiego zawodnika danej gałęzi sportowej. Na zdjęciu widzimy czoło pochodu sportowców, przybyłych w liczbie 12 tys. wyruszącego z świątyni, gdzie w pierw odbyły się tradycyjne modły o szczęśliwy przebieg zawodów.

Nowy gmach Ligi Narodów

Akompaniamentem do końca się budowy olbrzymiego, nowego gmachu Ligi Narodów w Genewie są coraz częstsze głosy prasy, że „gmach” Ligi Narodów tegnie niebawem w gruzach. Instytucja genewska wybudowała sobie nową siedzibę akurat w chwili, gdy szereg państw europejskich zamierza przystąpić do jej reorganizacji, pod płaszczykiem której kryje się likwidacja. Na zdjęciu nowa siedziba Ligi Narodów w budowie.

Lynch w Stanach Zjednoczonych

W San-José, jak to pisma donosiły, tłum wtargnął do więzienia i porwał dwu bandytów, którzy uroządzili, a następnie zamordowali syna bogatego przemysłowca kalfornijskiego Broksa. Zbrodniarze zostali przez tłum pobici do nieprzytomności, a następnie powieszani na drzewie. Na zdjęciu — tłum wdzierający się do więzienia w San-José.

(U dołu)

Prezydent Rzplitej obywatelom honorowym m. Grodna. Podczas pobytu Pana Prezydenta w Grodnie delegacja zarządu miasta wręczyła Głowie Państwa dyplom obywatelstwa honorowego m. Grodna. Na zdjęciu — moment wręczenia dyplomu. Obok Pana Prezydenta min. Kaliński i wojew. Kosiński.

Tablica pamiątkowa ku czci Adama Mickiewicza w Stambule

W Stambule odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej, ku czci Adama Mickiewicza, wmurowanej na froncie domu, w którym zmarł poeta w r. 1855. Na tablicy umieszczona jest podobizna Wieszcza w plaskorzeźbie dłuta art. rzeźbiarza Biłidskiego. Pod plaskorzeźbą wyrzuty jest napis w językach polskim i tureckim. Na zdjęciu — tablica pamiątkowa.

HUMOR

W szkole.

Nauczyciel opowiada o stworzeniu świata. Jeden z uczniów przerywa: — Mój ojciec po wiada, że pochodzimy od małpy.

Nauczyciel: Twoje rodzinne stosunki wcale mnie nie obchodzą.

Mężowie.

— Ja i moja żona to jedno.

— A ja i moja żona to dziesięć.

— Jak to rozumiesz?

— Ona, to jedynka — a ja — zero.

Zagalopował się.

— Fifulski! — woła zirytowany prokurent — to jest pewne, że skoro mnie tu nie ma, jesteście najleniwszymi ładacami w całym biurze!

Wyswatany.

— No ty Schwazeman, przecież na żonie nie oszukał cię swat; towar był dobry?

— Opakowanie — owszem, ale zamiast towaru — pudło.

Niespodzianka.

Dwie są rzeczy na świecie, jakie się przytrafiają w życiu człowieka, na które tenże nie jest przygotowany, a to: bliźnięta.

Tani kupiec.

— To jest mój najlepszy obraz... Mogę go panu sprzedać po cenie katalogu!

— Hm — a ile kosztuje katalog?

Rozczarowanie.

— Wczoraj zgubiłem portfel w tłumie.
— To musiała być przykra niespodzianka.
— Tak, szczególnie dla tego, który go znalazł.

Ocena przyjaciółki.

Słyszałem, że pan założył pasiekę. Czy się to panu opłaca?

— Ależ naturalnie. Tego lata odwiedziło mnie tylko 2 znajomych.

Współczesna miłość.

On: — Powiedz mi, czy ty mnie naprawdę tak kochasz, jak ja ciebie?

Ona: — O, nawet daleko więcej, bo oprócz ciebie kocham także wszystko, co twoje.

W szkole.

Nauczyciel: — Ty chłopcze, jako syn kupca, powinieneś łatwo pamiętać daty historyczne.

Uczeń: — Daty, panie profesorze, to ja pamiętam, tylko nie mogę sobie nigdy spamiętać, co się zdarzyło w tych czasach.

Pacjent.

Do doktora przychodzi pacjent,
— Na co się pan uskarża? — pyta lekarz.
— Och, panie doktorze, czuję się ostatnio bardzo osłabiony. Coś uciska mnie w piersiach, często miewam bóle głowy, żołądek też nie jest w porządku, a na serce choruje już od dawna. Ponadto cierpię na reumatyzm a bezsenność także daje mi się mocno we znaki...

— No, no — przerywa lekarz — musi pan mieć chyba końskie zdrowie, mogąc to wszystko wytrzymać.

Pamiętka.

Do niepokieszonej wdowy przychodzi przyjaciel jej męża i po złożeniu kondolencji zapytuje:

— Byłem tak przywiązany do pani męża, że chciałbym mieć koniecznie coś co by mi go często przypominało, prosić o coś z czym był blisko związany. Czy może mi pani ofiarować coś takiego i czy znajdzie pani coś odpowiedniego?

Wdowa: — Owszem... to ja.

Względny pożytek.

— Czy świnia jest pożyteczną.
— To zależy od tego, czy jest to człowiek czy zwierzę.

Kwieciście.

— Mam wrażenie, że pani ma mię za idjotę?
— Och, nie! Nikogo nie sądzę z powierzchowności.

Posag.

— Panie, niech mi pan wierzy, że takiej drugiej pięknej słodkiej i mądrej dziewczyny pan nie znajdzie. Ona jest pełna poświęcenia, włada 4 językami maluje, jest muzykalną, przytem gospodarną i świetnie gotuje.

— Ależ panie poco tyle słów? Powiedz pan poprostu, że ona niema posagu.

Galanteria.

— Nienawidzę takich postaci jak ten jegomość pod oknem.

— Ależ panie to jest mój mąż.

— A... a... właśnie dlatego go nie cierpię.

MODY MĘSKIE
Elegant
MUNDURY
Jarocin, ul. Poderewskiego.

Ratujcie zdrowie
Najbardziej światowe powagi lekarskie stwierdziły, że 75 procent chorób powstaje z powodu obstrukcji.
Chory żołądek jest główną przyczyną powstania najrozmaitszych chorób, zanieczyszczeniem krwi i tworzy złą przemianę materii.
Słynne od 45 lat w całym świecie **Zioła z gór Harcu Dr. Lauera** jak to stwierdził prof. Berlin, Uniwersytetu Dr. Martin, Dr. Hochflaetter i wielu innych wybitnych lekarzy, są idealnym środkiem dla uzdrowienia żołądka, usuwają obstrukcję (zaparczenia), są dobrym środkiem przeczyszczającym, ułatwiają funkcję organów trawienia, wzmacniają organizm i pobudzają apetyt.
Zioła z gór Harcu Dr. Lauera usuwają cierpienia wątroby, nerek, kamieni żółciowych, cierpienia hemoroidalne, reumatyzm i artretyzm, bóle głowy, wyrzuty i uszyszki.
Zioła z gór Harcu Dr. Lauera zostały nagrodzone na wystawach lekarskich najwyższym odznaczeniem i złotymi medalami w Badeniu, Berlinie, Wiedniu, Paryżu, Londynie i wielu innych miastach. — Tysiące podziękowań otrzymał Dr. Lauer od osób wyleczonych.
Cena 1/4 pudełka zł 1.50, podw. pudełko zł 2.50. Sprzedaż w aptekach i składach apt.

SAMOZATRUCIE
NA TLE WĄTROBY.

SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości (ból artretyczny, łapanie w kościach, bóle i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy, zmarszczki i wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, podenerwowanie i bezsenność, nerwowe bicie serca, mdłości, język obłożony). TRUCIZNY wewnętrzne wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm i przyspieszają starość. Choroby z samozatrucia i złej przemiany materii LECZA NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA. Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i sokli ustroju. Najracjonalniejszą i zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerek. 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że zioła lecznicze

„CHOLEKINAZA” H. Niemojewskiego
jako środek - moczopędny są jedynym naturalnym czynnikiem odcaptującym sokli ustroju od trucizny własnych i zapewniającym szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr. med. T. NIEMOJEWSKIEGO otrzymać można w labor. fiz.-chem. „CHOLEKINAZA” H. NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, N.-Świat 5-(D) na prowincję wysyłka pocztą.

Smaczne wina
w najszlachetniejszych i dobrych gatunkach, pielęgnowane w myśl najstarszej i najklasycznej tradycji poleca

Aranyi
Hurtowne Składy Szlachetnych win
KRAKÓW, MOSTOWA 10.

- CENY NISKIE -

Kto raz skosztuje nasze wina, innych już żądać nie będzie nigdy.

Wina pochodzą z słynnych winnic Tolcsva-Mad-Tokay.